

Hmeljar

Žalec, 15. aprila 1957 - L. XII., - št. 4

Hmeljar izhaja mesečno — Urejuje
in odgovarja uredniški odbor — Odgovorni urednik Jaka Slokan — Tiska
Celjska tiskarna — Stevilka 15 din —
Za hmeljarje brezplačno — Poštšina
plačana v gotovini

Izdaja Kmetijska proizvajalna poslovna zveza v Žalcu

MOŠA PIJADE

1890 - 1957

Slava mu!

Ivan Kronovšek:

Odpravljajmo vzroke zaostalosti!

Že lani, posebno pa letos, si mnogo prizadevamo, da bi povečali kmetijsko proizvodnjo. Načrti zajemajo vse kmetijske panoge. S sodobnim obdelovanjem in z raznimi pripomočki hočemo čim več pridelati, oziroma proizvesti. V poljedelstvu pridejo v glavnem v poštev umetna gnojila, izbrana semena in številna zaščitna sredstva za zatiranje živalskih in rastlinskih škodljivcev. Kjer pa so močvirnata področja ali področja z visoko talno vodo, tam so seveda potrebni še drugi ukrepi. Predvsem melioracije, kakor pravimo ukrepom zaboljšanje zemljišč.

Povečanje kmetijske proizvodnje je velikega gospodarskega pomena. Le od njega je odvisen naš napredek in naše blagostanje. To načelo ne velja le za posameznika, marveč za vso našo skupnost. Kdor ne pridelava pridelkov tudi za prodajo, seveda ne more imeti sredstev za nakupovanje. Enako velja za državo, ki mora blago izvažati, kajti sicer ne more uvažati. Oba primera, v malem in velikem, sta potemtakem enako važna.

Pri nas je še precej neobdelane, še več pa slabo obdelane zemlje, ki ni le v hribovitih, marveč tudi v ravninskih predelih. Kakovostno je večji del visokovredna obdelovalna zemlja. Tako je n. pr. neobdelane zemlje samo v okraju Nova Gradiška v Slavoniji 2.300 ha. Takih okrajev oziroma primerov je še več. Če vzamemo, da bi zraslo po hektariu 20 stotov pšenice, potem bi jo samo na področju okraja Nove Gradiške pridelali okoli 300 vagonov več, kot jo sicer pridelamo. Skrajni čas je, da smo začeli z obširnimi in temeljitimi akcijami za povečanje ornih površin in hkrati za povečanje proizvodnje. Koliko kruha še smi pri nas v teh neobdelanih površinah!

Dejstvo je, da pri nas premalo pridelamo. Še vedno smo zaostala država. Po statistiki je pri nas povprečni pridelek pšenice od 8—12 stotov na hektar, to leto več, drugo spet manj. V tem nas druge države, posebno zahodne prekašajo. Drugod pridelajo povprečno po 20, 30 in celo 40 stotov pšenice na hektar. Mnogokje n. pr. v Italiji itd., pridelajo še več, samo ob sebi pa je umevno, da povsod tod obdelujejo po zahtevah najnovejših izsledkov znanosti in tehnike.

Čeprav je naša industrija že močno razvita, ima vendarle kmetijstvo pri nas zelo pomembno vlogo in jo bo imelo tudi v prihodnosti. Jugoslavija je še vedno kmetijska dežela. Toliko bolj čudno in nerazumljivo, da se ne moremo sami prehranjevati! Še vedno uvažamo, predvsem žitarice. Posledica? Odvisni smo od tujine! Lahko pa bi pridelali mnogo več — tudi za izvoz. Naši strokovnjaki trdijo, da bi pri nas lahko dosegli 20 stotov povprečnega pridelka pšenice na hektar. Ob količkah ugodnih letinah je že doslej v Sloveniji marsikdo dosegel tolikšen, pa tudi še večji pridelek.

Slovenija neobdelane zemlje nima. Precej pa je slabo oziroma nepravilno obdelane zemlje. To lahko opazimo zlasti v obrobni, zaostalih predelih. S tem pa nismo rekli, da ljudje ne delajo, da niso pridni. Narobe, ubijajo se, si prizadevajo, vendar često nepremišljeno, brez potrebe. Učinek takšnega dela je neznamen. Ljudje bolj životarijo, kot pa živijo. Najčesče zato, ker ne slede času. Držijo se starih navad, nočejo verjeti novejšim izsledkom kmetijske znanosti. So trmasti, nezaupljivi in vztrajajo na vzorih iz prejšnjega stoletja. Razumljivo, da v takih okoliščinah ne more biti napredka.

Ne bo odveč, če za podkrepitev naštejemo nekaj primerov. Hlevskega gnoja ne znajo pripravljati in

z njim pravilno ravnati. Gnojni kupi so v mlakah, neporavnani in nepotlačeni. Celo pod kapom naletimo nanje; deževnica jih izpira in jim odnaša hranilne snovi. Gnojnica teče po kolovozih, v jarke, ali kamor koli, le tja ne, kjer bi lahko nekaj koristila. Ko zvozijo takšen gnoj na njivo, ga često puščajo v kupih dneve in tedne. Veter in sonce mu vzameta tako še vse preostalo. Takšen gnoj ne more dati kaj prida pridelkov.

Tudi v učinkovitost umetnih gnojil ne verjamejo radi. V kolikor pa, upoštevajo prvenstveno dušična gnojila. Jeseni ne orjejo (praha!). Zemlja zaradi tega ne more prezebsti, ostane stepena in težka za obdelovanje. Njena rodnost je vsekakor slabša.

Marsikje še sejejo koruzo, namesto, da bi jo sadili v vrste. Potem pa se mučijo z redčenjem in z ročnim delom. Tako izgubljajo brez potrebe 4-krat več semena.

Krompir sadijo sicer v vrste, vendar počez. Zavoljo tega morajo opraviti vse delo z motiko. Tako je pri koruzi kot pri krompirju onemogočeno vsako strojno delo. Ker pridelkov niso posadili v podolžnih vrstah, ne morejo uporabljati ne okopalnika ne kultivatorja in ne obsipalnika. Tudi krompirja ne morejo izoravati s plugom, marveč ga morajo izkopavati le z motiko. Tako si nekateri naši kmetovalci po svoji krivdi nakopavajo delo, ki nikakor ne more vplivati na večje pridelke.

Na srečo je takšnih primerov zaostalosti čedalje manj. Njihovo število se manjša iz leta v leto, kakor pač uspevamo z akcijami za pospeševanje kmetijstva. Le s takimi akcijami bomo sčasoma pripomogli tistim, ki se doslej še niso priključili v vrste naprednih kmetovalcev. Prav tu imajo kmetijske zadruge mnogo naporenega, vendar hvaležnega dela. Nihče drugi namreč ne more poznati razmer tako, kot tisti, ki že dalj časa upravljajo kmetijske zadruge. Zato bodo le-ti znali — kakor koli že — pritegniti zadnje samotarje. Uspeh bo koristil njim in skupnosti.

Kaj pa hmeljarsko področje Savinjske doline? Ali je tukaj mogoče še kaj izboljšati oziroma še več pridelati? Da, tudi pri nas še zmoremo dvigniti proizvodnjo. Zemlja je z redkimi izjemami slaba, vendar zelo dobro obdelana. Napak pa je še precej v obdelovanju in drugih ukrepih. Večji del savinjskih hmeljarjev že hmeljari povsem sodobno. Razumljivo, kajti hmeljarstvo je naša glavna panoga, ostale so za nas podrejenega pomena. Četudi se bomo s temi kmetijskimi panogami, s poljedelstvom, z živinorejo in s sadjarstvom v prihodnosti bolj ukvarjali, vendar v hmeljarstvu nikakor ne bomo smeli popuščati. Če bo treba to ali ono panogo prikrajšati, potem moramo vselej izvzeti hmelj. Pa naj bo to obdelovanje, gnojenje, zaščita ali čas.

Rekli smo, da je za povečanje pridelkov še nekaj možnosti tudi na savinjskem področju. Mnogi že danes dosegajo velike pridelke pri hmelju in tudi pri drugih kulturah. Od teh že ne bomo mogli kaj več pričakovati. Le-ti so nekako — dovolite primero — že blizu vrha savinjske lestvice, ki naj bi imela 10 klinov. Nekateri še prestopajo po tretjem, četrtem ali morda petem klinu. Vsi ti bodo lahko napredovali le, če se bodo zgledovali pri tistih, ki so že pred njimi in, če bodo upoštevali njihove izkušnje.

Kaj lahko vpliva na povečanje pridelkov? Predvsem seme! Mnogi še vedno nepremišljeno sejejo le to, kar sami imajo. Tako je pri koruzi, krompirju in

žitaricah. Preradi pozablajo, da se vsako seme, to prej, ono pozneje, izrodi. Prav zato bi si morali poskrbeti sortno čisto, zdravo in našemu podnebj ustrežajoče seme. Kaj nam pomaga, če je beli krompir — oneidovec — še »tako dober«, če se je izrodil in nam daje le neznatne pridelke. Od njega se bomo morali posloviti in nabavati odpornejše sorte.

Nič bolje ni pri žitaricah. Mnogi sejejo sorte, ki so odpovedale. Semena ne očistijo in ne razkužijo. Kako naj bo potem dober pridelek? Prizadeti iščejo sicer krivdo vsepovsod, le tam ne, kjer je.

Tudi pri gnojenju grešijo. Hlevski gnoj premalo cenijo in ga preveč izpostavljajo soncu in vetru. Precej takih primerov smo videli letošnjo zimo po nekaterih savinjskih hmeljiščih. Gnoj je treba takoj podorati ali vsaj pokriti, če hočemo, da nam bo kaj koristil.

Ing. Fani Jugovič:

Vključimo se v tekmovanje za večje hektarske pridelke!

Naši kmetovalci se močno zanimajo za tekmovanje za večje hektarske pridelke, ki ga je v preteklem mesecu razpisala Zvezna kmetijska zbornica v dogovoru z Zveznim izvršnim svetom. Program tekmovanja predvideva nagrajevanje za povečanje hektarskih pridelkov tistih kultur, ki so najvažnejše za prehrano prebivalstva. Te kulture so: pšenica, krompir, sladkorna pesa, sončnice itd.

V našem okraju imamo vse pogoje, da se lahko vključimo v tekmovanje za večje hektarske pridelke pri pšenici in krompirju. Pri pšenici je potrebno, da kmetovalci, člani splošne kmetijske zadruge, sestavijo tekmovalne skupine s skupno površino 30 ha posetve in da dosežejo povprečni hektarski pridelek 27 mtc po hektarju. Skupina prejme nagrado v višini 100.000 din. Kolikor se povprečni hektarski pridelek zviša, toliko se zviša tudi nagrada. Tako n. pr. pri 45 mtc na ha nagrada 700.000 din.

Enako kot pri pšenici, je tudi pri krompirju. Najmanjša skupna površina je 8 ha, povprečna proizvodnja na ha 250 mtc krompirja, nagrada pa 100.000 din. Tudi tu se zvišujejo nagrade, v kolikor se dviga hektarski pridelek.

Poglejmo, kaj še lahko pri pšenici ukrenemo, da bi dosegli zahtevane hektarske pridelke.

Najprej dobro preglejmo naše posevke, ugotovimo, kako so prezimili, spomnimo se, kakšno seme smo

Vemo tudi, kako važno je pravočasno in temeljito zatiranje sadnih škodljivcev, ki nam povzročajo precejšnjo škodo.

Še in še bi lahko naštevali nepravilnosti, vendar naj bo teh nekaj primerov za tokrat dovolj!

Predvsem pa sta neogibno potrebna znanje in volja. Laže bo obvladal nevéščnosti, kdor se v svoji stroki spozna. Pozna vplive narave, zemlje, gnojenje, rast, življenje v zemlji in še vse drugo. Kdor tega ne zmore, ne more tudi zgrabiti, marveč le tiplje. Najbolje bo, da povpraša za nasvet naprednejše sosede, da preneha s trmo in nedostopnostjo! Dobra volja je tista gonilna sila, ki po starem izreku »gore premika«! Njo pa pri človeku utrjujejo tisti činitelji, ki mu zagotavljajo uspeh in primerno povračilo za delo in trud.

sejali, in kako smo v jeseni gnojili oziroma, kako smo gnojili med posevkom, da je za posebne potrebe pšenice ostala primerna zaloga hrane.

Pšenica, posebno sortna, dobro uspeva v tistih zemljah, kjer je dovolj hrane za njen normalni razvoj. Potrebe pšenice po hranilnih snoveh so precejšnje. Tako izčrpa n. pr. pšenica pri hektarskem pridelku 30 mtc na ha in ustrezni količini slame iz zemlje 86 kg čistega N (dušika), 38 kg P_2O_5 (fosfora), 83 kg K_2O (kalija) in 22 kg CaO (apna).

V naših zemljah skoraj vselej primanjkuje fosforne hrane, več pa je dušične in kalijeve, ker gnojimo predvsem s hlevskim gnojem, ki je siromašen na fosforju. Zato se bili oblikujejo nepravilno, nimajo tiste čokatosti, kot jo želimo za pravilno razvite rastline. Močnejši vetrovi kaj lahko prepognejo bilke, žito poleže, zmanjša se tudi odpornost proti rji. Zaradi tega je za doseg rednega pridelka gnojenje ozimnam s fosforjevimi gnojili važen agrotehnični ukrep. Fosfor vpliva na povečanje pridelka, na kakovost plodov, urejuje enakomerno zrelost in onemogoča škodljivo delovanje čezmerne količine dušika.

Če smo v jeseni dali potrebne količine fosfornega (3–5 q na ha) in kalijevega (2–4 q na ha) gnojila, tedaj damo spomladi 1–1,5 q na ha apneno-amonijevega solitra, in sicer v času razraščanja. Če pa smo zamudili fosforno in kalijevo gnojenje pred setvijo, ga lahko nadomestimo tudi s spomladanskim gnojenjem, vendar bo uspeh manjši. Ustrezajo vsa kalijevega gnojila, od fosfornih pa predvsem superfosfat.

Ako uporabljamo dušična gnojila na posevkih, ki jih jeseni nismo gnojili s fosforjem ali kalijem, bomo previdni! Le v primerih, ko nismo predhodni rastlini postregli z dovolj dušika, zato pa s fosforno hrano, in če je posevek redek in nima zelene barve, takrat gnojimo z apneno-amonijevim solitrom in sicer 75 kg po hektarju. Čim bomo dali več, je nevarnost, da nam posevek poleže.

Ciste sorte pšenice, kot so kadolcer, U₁, bavarska kraljica, prolifik, tasilo in virgilija, močno zahtevajo umetna gnojila. Zato jim moramo dobro postreči, če hočemo velike pridelke. Ob slabem hranjenju nam te sorte dajo manj kot domače oziroma udomačene.

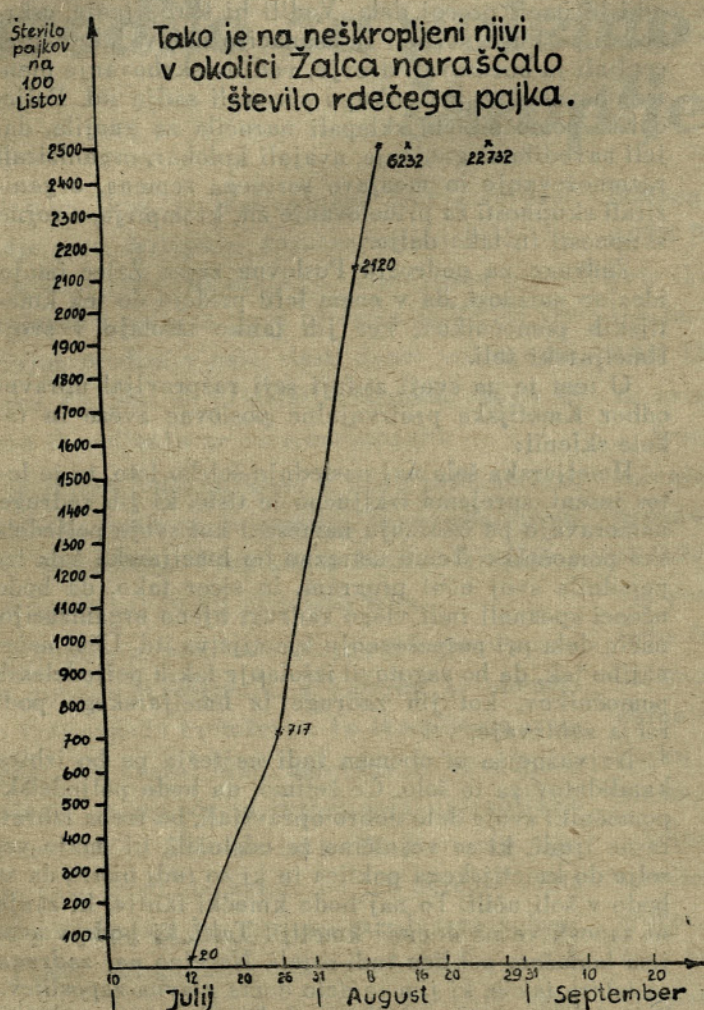
Domače in udomačene sorte slabše izkoriščajo hrano v umetnih gnojilih, zato tudi dajejo manjše pridelke.

Poleg pravilnega gnojenja moramo skrbeti tudi za pravilno nego posevka. Prav gotovo na zapleveljenih

Jelovšek Jože, kmetovalec in član KZ Petrovče je z urejenim kolobarjenjem dosegel 41,5 q pšenice U₁ na ha — že pred tekmovanjem!

pil proti pajku in je pridelek hitro obral, je lahko imel tudi zelen hmelj. No, po 23. avgustu so v nepoškropljenih hmeljiščih začeli storžki rumeneti in se je zaradi ugodnega vremena naglo širil in uničil kakovost.

Večji del hmeljarjev je proti rdečemu pajku v redu poškropil hmelj. Ni se bilo treba bati njegovega napada. Tisti pa, ki so opazovali hmeljevino še tudi po obiranju, so lahko videli, da se je zlasti v nepoškropljenih hmeljiščih še tudi v septembru zelo razmnožil

Samica rdečega pajka (70-krat pov.)

in napadal še zeleno hmeljevo listje. S škropljenjem ga ni nihče več nadlegoval in tako se je do zimskega spanja kar lepo razmnožil. Tudi zima letos ni bila huda. Tako lahko pričakujemo močan pajkov napad, če bo zanj količkaj ugodno poletje.

Še eno zanimivost smo lani opazili, kar se tiče rdečega pajka. Doslej smo navadno pričakovali močnejše napade na lahkih zemljah; na težjih zemljah v poljetjih, ki za razvoj pajka niso dovolj ugodna, kot je bilo lansko, nismo navadno našli rdečega pajka v večjih množinah. Lani pa nas je presenetilo dejstvo, da smo tam, kjer se pajka nismo nadejali, naleteli na najmočnejše okužbe. Tako n. pr. v Grajski vasi. To si razlagamo tako, da so nam sredstva, ki smo jih v zadnjih letih uporabljali proti ušem in stenicam, to so v prvi vrsti Lindan in DDT-pripravki, sicer te škodljivce uničila, vendar so obenem tudi povzročila večji napad rdečega pajka. S tem hočemo opozoriti hmeljarje, da naj bodo pozorni na rdečega pajka tudi tam, kjer ga doslej niso pričakovali.

Kako je bilo s sredstvi, ki smo jih lani uporabljali proti pajku? Za lansko leto lahko rečemo, da smo bili s sredstvi zadovoljni, le nekatera so prišla v zadnjem trenutku, tako da smo se že bali, da jih sploh ne bo. Kljub pravočasnemu naročilu se vse formalnosti v deviznem poslovanju in na carini le preveč zavlačujejo. Vsako leto se bojimo, da sredstva ne bodo v pravem času prispela. Od sistemikov smo lani uporabljali Systox, Meta-Systox in Terra-Sytam. Njihovo delovanje je bilo odlično. Najdaljše delovanje je zopet pokazal Terra-Sytam, le da je bil na nesrečo nekoliko drag. Od parationskih sredstev smo lahko razpolagali s Parathionom 40, ki smo ga uporabljali v 0,05% koncentraciji z dobrim uspehom. Precej se je v svoji uporabi razširil Tedion, ki je zaradi svoje nestrupenosti cenen. Omeniti moramo tudi Diazinon od domače tvrdke PINUS, ki smo ga uporabljali z dobrim uspehom v 0,5% koncentraciji in ki zaradi male strupenosti zasluži našo pozornost.

Inštitut za hmeljarstvo je preizkušal še razna druga sredstva v boju proti rdečemu pajku, izkušnje pa vam bomo objavili kdaj drugič.

STENICE

Tu in tam smo v lanskem letu doživeli napad stenice. Škoda, ki jo povzročajo stenice, zna biti v posameznih hmeljiščih velika in je ne gre podcenjevati. Največ takih napadov opazimo na področju KZ Braslovče in KZ Gomilsko, in sicer v Podvrhu, Poljeh in v Gomilskem.

Stenice izjedo hmeljevo listje in vršičke v taki meri, da zaostane v rasti in se zgodi, da se ne spenja hmelj dalje po hmeljevki. Poškodbo od stenice opazimo po značilnih ugrizih na listih. Medtem, ko so izgrizi na listju od bolhačev manjše ovalne luknjice, napravijo stenice veliko večje luknje nepravilne oblike, katerih rob je navadno nekoliko zavihan. Samih stenice ne opazimo hitro, ker se skrivajo pod listjem. Če ugotovimo, da imamo stenice v hmeljišču, poškropimo takoj z Lindan oljem v 0,2% koncentraciji.

Ing. Veljko Križnik:

Od kod bomo dobili strokovni kader za zadruge?

Kmetijske zadruge so danes organizator naprednejše kmetijske proizvodnje. Kmet sam s svojimi sredstvi ne more bistveno izboljšati in modernizirati proizvodnje. Zavaljo tega je vsekakor nujno, da zadruge pritegnejo kmete v sodelovanje. V tem sodelovanju nudijo zadruge kmetom semena, gnojila, strojne usluge in jim dajejo strokovna navodila, poskušajo zagotoviti odkup pridelkov, po potrebi pa jim tudi nudijo proizvodna posojila. Te svoje naloge, ki so zanje zadruge odgovorne pred skupnostjo, pa bodo le težko opravljale brez kmetijskih izvedencev, ki morajo biti strokovni organizatorji napredka kmetijstva na področju zadruga.

Kmetijskih strokovnjakov primanjkuje vsepovsod. Naša kmetijska fakulteta in kmetijska srednja šola ne zmoreta izšolati v kratkem času tistega števila strokovnjakov, ki ga potrebujemo. Čakati 5—10 let pa je zadrugam nemogoče, ker jih potrebujejo že danes.

Kmetijska proizvodjalna poslovna zveza Žalec je zaposlila 3 kmetijske strokovnjake. Le 4 zadruga na področju naše Poslovne zveze so uspeli tudi zaposliti kmetijske strokovnjake, ostalih 20 pa je še danes brez strokovnjakov. Pri teh 20 zadrugah morajo po službeni dolžnosti pomagati pri pospeševalnih akcijah strokovnjaki Poslovne zveze. Razumljivo je, da tega dela v vsaki zadrugi ne morejo opraviti temeljito, ker je to nemogoče. Njihovo delo pa bi bilo mnogo bolj uspešno, če bi imela sleherna zadruga svojega organizatorja pospeševalnih del. Le-ta bi opravljal pod vodstvom in po navodilih strokovnjaka Poslovne zveze, pa tudi strokovnjakov Inštituta (za naloge v hmeljarstvu). Tak organizator kmetijske zadruga pa mora biti strokovno sposoben, t. j. kvalificiran kmetijski delavec.

Edina možnost, da prebrodimo sedanje pomanjkanje kmetijskih strokovnjakov v zadrugah je, da nameščamo kvalificirane kmetijske delavce, če hočemo hitro izpopolniti strokovno službo v zadrugah. Ko pa bodo polagoma prihajali novi kmetijski strokovnjaki iz šol, jih bodo zadruga kljub temu lahko še nameščale, ker se bodo medtem potrebe zopet povečale in bodo vsi imeli dovolj dela.

Kvalificiran delavec v kmetijstvu (poljedelec, govedorejec, traktorist, itd.) je lahko vsak, kdor je uspešno opravil vse izpite na enoletni kmetijski šoli, praktično delal 2 leti in nato opravil posebni izpit za kvalificiranega delavca.

Takšno kvalifikacijo danes zahtevamo od živinorejskih pomočnikov, ki kontrolirajo proizvodnost rodovniških krav. Enako bi lahko imeli v zadrugah polje-

delske in sadjarske pomočnike. Zlasti sadjarski pomočniki bi imeli precej dela. Vodili bi škropljenje, oskrbovali poskuse, skrbeli za asanacijo sadovnjakov, precepljali in obrezovali drevje, vodili oskrbovanje plantažnih nasadov, pri odkupu sortirali sadje itd. Poljedelski pomočniki bi sklepali naročila za gnojila, dajali navodila za gnojenje, uvajali kolobar, organizirali razmnoževanje in menjavo sortnega semena, organizirali skupnosti za pridelovanje žit, krompirja, strojne skupnosti in tako dalje.

Zadruga na področju Poslovne zveze Žalec imajo idealno možnost, da v enem letu pridejo do teh kmetijskih pomočnikov, ker jih lahko izšolajo v svoji Hmeljarski šoli.

O tem je na svoji zadnji seji razpravljal upravni odbor Kmetijske proizvodjalne poslovne zveze in takole sklenil:

Hmeljarska šola naj naslednje šolsko leto, to je letos jeseni, sprejema izključno le tiste, ki jih zadruga nameravajo po izšolanju namestiti kot svoje poljedelske pomočnike. Temu ustrezno bo hmeljarska šola izpopolnila svoj učni program, in sicer tako, da bodo učenci spoznali tudi vlogo zadruga, njeno organizacijo, način dela pri pospeševanju kmetijstva itd. Učni načrt naj bo tak, da bo zagotovil izšolanje takih poljedelskih pomočnikov, kot jih zadruga iz hmeljarskega področja zahtevajo.

Najvažnejša in obenem tudi najtežja pa bo izbira kandidatov za to šolo. Če želimo, da bodo poljedelski pomočniki svoje delo dobro opravljali, bo treba izbrati resne ljudi, ki so vojaščino že odslužili, ki imajo veselje do kmetijskega poklica in ki so tudi bistri, da se bodo v šoli učili. To naj bodo kmečki fantje, ki zanje ni zaposlitve na domači kmetiji. Taki, ki bodo v svojem bodočem poklicu tudi ostali. Načelno naj zadruga ne izbira takih, ki jim je delo doma glavna zaposlitev. Poljedelskemu pomočniku naj bo služba v zadrugi edina zaposlitev, ker le tedaj jo bo lahko v redu opravljal. Pri izbiri pridejo v poštev tudi že nameščeni zaščitni referenti. Zadruga naj kandidate za službo poljedelskih pomočnikov namestijo že sedaj, da jih bodo lahko preizkusile do vpisa v šolo in pa, da bo tak kandidat spoznal delo v zadrugi, še preden bo šel v šolo. Med šolanjem pa bodo morali prejemati od zadruga svoje redne mesečne prejemke.

Če bomo vso stvar vzeli resno in jo pravilno organizirali, bodo zadruga čez dobro leto mnogo uspešneje opravljale svojo družbeno nalogo — pospeševanje kmetijske proizvodnje.

Posnemanja vredno!

Avstrijska pivovarniška industrija skrbi za potrošnike piva. Splošno je znano, da potrošniki po svetu vse bolj zahtevajo blago v primerni embalaži in ne v odprtem stanju. Ta zahteva časa ne prizanaša tudi pivovarniški industriji. V Ameriki n. pr. že prodajajo pivo v konzervah. Avstrijci pa pripravljajo svojim potrošnikom pivo v $\frac{1}{4}$ l steklenicah. Že pred vojno so v Avstriji prodali približno 25 % piva v steklenicah. Sedaj pa je prodaja piva v steklenicah narasla že na 60 %. Vzporedno s takšnim naraščanjem prodaje stekleničenega piva pa zahtevajo potrošniki vse bolj manjše prodajne »enote«, to se pravi ne več pollitrške

steklenice ampak manjše. Zato bodo uvedle avstrijske pivovarne prodajo piva v steklenicah, ki bodo merile eno tretjino litra. V začetku bodo prodajali v takšnih steklenicah le močnejša in specialna piva. Morajo namreč šele ugotoviti, kako bo odmevala njihova odločitev pri potrošnikih. Za sedaj so torej upoštevati le želje ljubiteljev kvalitetnejših piv.

Morda bi tudi pri nas kazalo ustreči potrošnikom na ta način, saj ni vedno prijetno, da mora človek izpiti 1 ali 2 dcl več, kakor si želi. Da pa bi puščal v steklenici, pri današnjih plačah marsikomu oziroma večini ne kaže.

Rudi Hojnik: Hmeljarji, pazite na svoje stroje!

Lani so kmetijske zadruga hmeljarskega področja začele oddajati skupinam svojih članov škropilnice v najem proti plačilu amortizacije in drugih stroškov. S pogodbami so določile, kako naj te skupine uporabljajo škropilnice po lastnem razporejevanju. Hmeljarji se v začetku niso kaj prida navduševali za to novost, predvsem zaradi — seveda samo po njihovem mnenju — previsokih najemnin. Ko pa so že v lanski, prvi sezoni spoznali njene dobre strani, saj so lahko škropili, kadar so le hoteli, in ko so nekako uredili še najemnine, se je začetna mlačnost na mah spremenila v navdušenje. Čez 120 škropilnic je tako opravilo neprecenljivo uslugo hmeljarjem, kar se je pokazalo v znani lanski zelo dobri kakovosti hmelja. Nikoli poprej niso savinjski hmeljarji toliko škropili in tudi hmelj ni bil še nikoli toliko zdrav kot lani. Pa ne samo hmeljarji, tudi kmetijske zadruga so spregledale, da so z obotavljanjem lani marsikaj zamudile, zato pa jih letos naročajo v čedalje večjem številu.

Da, to je res in prav, vendar vse le ni bilo v redu. Kmetijska proizvodna poslovna zveza Žalec je namreč po sklepu svojega upravnega odbora poslala na teren komisijo z nalogo, da pregleda te škropilnice, obenem pa seveda tudi vse druge stroje, ki so zadržana last, in da na podlagi teh ugotovitev pouči vse prizadete, kako je treba pravilno ravnati z vsemi kmetijskimi stroji ter končno, da svetuje, kako je moč kar najhitreje odpraviti neznanje in malomarnost koristnikov. Komisija sicer ni uspela pregledati strojev pri vseh kmetijskih zadržah, vendar je že nekaj ugotovitev pokazalo, da hmeljarji sami mnogokje še niso kos mehničnim opravkom, zlasti pa je komisija ugotovila neprijetno dejstvo, da nekaj naših kmetijskih zadrž ne izpolnjuje svojih nalog kot organizacija, ki je dolžna poleg nabave tudi pravočasno in temeljito poučiti koristnike strojev.

Bodimo pravični! To ne velja za vse, kajti kmetijske zadruga Gomilsko, Polzela, Letuš, Škofja vas, Velenje, Petrovče, Šempeter in še nekaj njih, so storile svojo dolžnost. Po sezoni so od svojih skupin pobrale škropilnice, jih natančno pregledale, očistile, popravile in vskladiščile v ustreznih prostorih ali pa so jih vrnile skupinam, da so jih same vskladiščile pod nadzorstvom zadevnih strokovnjakov. Še več, našteje zadruga so vskladiščene škropilnice še nadalje občasno pregledovale, zamenjavale olje in sproti odstranjevale manjše okvare. Krepko recimo, ni vrag, da ne bi po hmelji-

Ing. Stane Marovt:

Precepimo nerodovitna drevesa in neustrezne sorte!

V starejših nasadih so mnogokje, zlasti v obrobni predelih celjskega okraja, še vedno drevesa, ki neredno rodijo, ali pa celo sploh ne rodijo. Zanimivo je, da so takšna drevesa zelo neodporna proti boleznim, škodljivcem in mrazu. Sadje teh dreves, v kolikor ga sploh je, ni kakovostno in tudi biti ne more. Nekaterim sortam ne prija severne lege, na dobrih legah pa bi uspevale le gospodarsko boljše sorte. V naštetih in enakih primerih lahko najhitreje povečamo pridelek in izboljšamo kakovost sadja, če takšna drevesa precepimo s sortami, ki nam bodo vsekakor bolj koristile.

Že pozimi smo ob pregledih starih nasadov opozarjali naše sadjarje na nujnost precepljevanja. Precej sadjarjev je v ta namen že pripravilo cepiče ustreznih sort. Kljub temu pa tem sadjarjem, kakor seveda osta-

ših teh zadrž letos škropilnice spet z lahkoto opravile svoje delo, kakor so ga lani!

Kaj pa »grešniki«? Naj nam oprostite, ker jih bomo nekaj našteji, njim in drugim v pouk. Na Vranskem je n. pr. komisija odkrila 2 škropilnici neočiščeni in vskladiščeni v... kaj menite? Ena škropilnica je bila v hlevu, druga pa kratkomalo predana na milost in nemilost vetru in mrazu, še s škropivom in z vodo. Tudi v Preboldu so neustrezno vskladiščili eno škropilnico. Komisiji so se sicer krivci poskušali izviti z raznimi izgovori, toda opravičilo letos februarja, da so še nameravali to storiti, ne more držati. Sicer bi za Prebold še nekako šlo, ker je škropil sadno drevje tudi pozimi, vendar pa škode, ki je neogibna posledica, če ostane škropilnica neočiščena tudi krajšo dobo, le ni mogoče več popolnoma popraviti.

Poudariti pa moramo, da so nekatere nepravilnosti pri ravnanju s stroji pač neogibna posledica neznanja. Guma na cementu ali na zemlji mora začeti trohneti. Voda v škropilnici zmrzne. Da to pomeni nevarnost, mora biti slehernemu hmeljarju znano. Škropilnicam na mrazu in prepihu se kvarijo medeninasti deli. Hlevski amoniak razjeda kovine. To morajo vedeti koristniki! Kdo jim naj to pravočasno pove? Kmetijske zadruga!

Ponekod je komisija ugotovila, da kmetijske zadruga ne skrbijo niti za večje kmetijske stroje, ki so jih morale presneto drago plačati. Priključki traktorjev (kosilnice, plugi, mlatilnice, kultivatorji, sejalnice itd.) ostajajo po dlje časa neočiščeni in nepremazani. Kako naj zmorejo ti priključki letos svoje delo, če sta jih čez zimo pokvarila blato in rja. Ali ni takšno početje vredno hude graje? Skratka, to je neodpustljiva malomarnost, zlasti, če pribijemo, da so krivci ponekod celo plačani za nadzorstvo nad stroji!

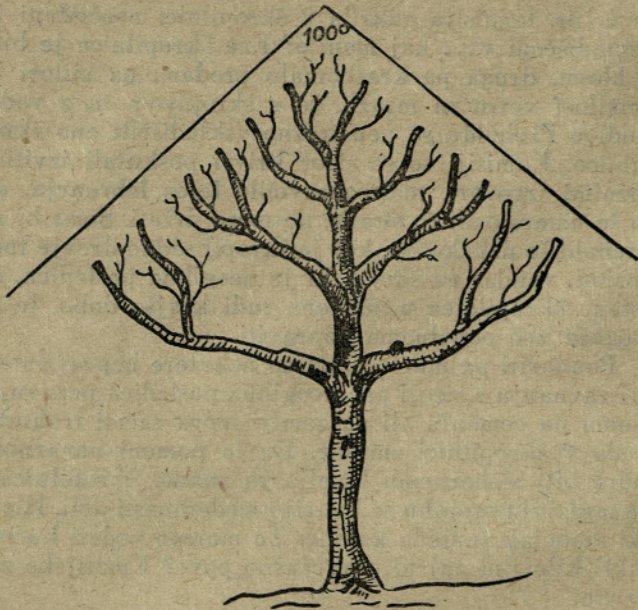
Nekaj kmetijskih zadrž ima preveč strojev, ki jih sploh ne morejo uporabljati vse leto, oziroma vso sezono. Neogibna posledica je — pasivna bilanca strojnih odsekov. Častne izjeme so zelo redke. Edino uspešno zdravilo je, da se zadruga takih strojev po predpisih in zanje kar najbolj ugodno znebijo.

Hmeljarji, samo vaša vsestranska korist bo, če boste pravilno ravnali s kmetijskimi stroji. Nič ne pomaga, če na svojih občnih zborih v poročilih sami ugotavljate in priznavate, da ste grešili pri uporabi in shranjevanju strojev, da ste se odločili v prihodnosti odpraviti to slabo navado! Lepim besedam v poročilih naj slede dejanja!

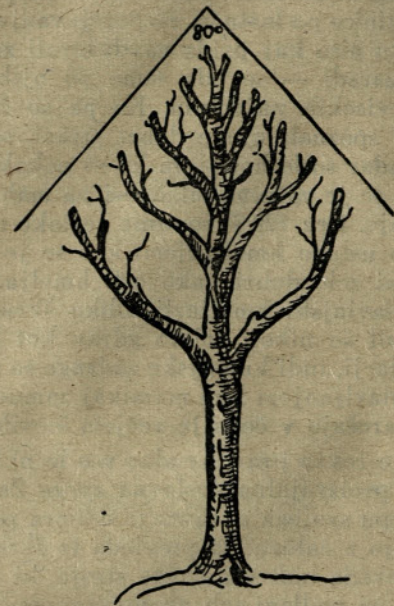
lim, še priporočamo, da preberejo spodnja navodila ter se po njih ravnaajo pri precepljevanju, kolikor je le mogoče.

Sadno drevje precepljujemo, dokler je še mlado, uspeli bomo tudi še pri drevesih, starih od 25—30 let, čeravno nam precepljevanje lahko uspe tudi pri starejših, seveda, če so drevesa še v dobri življenjski moči. Ne bomo pa ničesar dosegli pri drevju, ki je prestaro, slabotno, bolešno, s poškodovanim stebлом ali krošnjo itd. Pri odbiri in določanju sort, ki jih bomo cepili na zaznamovana drevesa, moramo paziti, da združimo predvsem takšne sorte, ki spomladi hkrati odganjajo in jeseni prav tako hkrati prenehajo rasti, ter da ni mednjimi prevelike razlike v rasti. Pred precepljevanjem moramo drevje pomladiti. Pri tem moramo

upoštevati, da najmočneje rastejo vrhnje veje z voditeljico na čelu, najmanj ugodno lego pa imajo najnižje veje, ki prav zavoljo tega tudi zaostajajo v razvoju. Zato ne smemo sprednjih vej prikrajšati preveč v živo, ampak tako, da ima pomlajena krošnja široko piramidasto ali storžčasto obliko. Pri jablanah naj bi bil kot najmanj 100° , pri hruškah pa vsaj 80° .

Jablane, slive, češnje

Hruške, breskve

Dolžina, na katero moramo pri pomlajevanju veje prikrajšati, je odvisna od spodnjih vej. Če so spodnje veje krepko razvite, lahko višje veje pustimo daljše, ali pa narobe. Najprimernejši čas za pomlajevanje je jesen ali zgodnja pomlad. Če pomlajujemo, preden začno krožiti sokovi, veje odvoditeljice niso neogibno potrebne, pustimo le nekaj tanjših vej v spodnjem delu krošnje, da pomagajo presnavljati hrano. Nekatere med njimi lahko precepimo še v naslednjih dveh letih.

Veje, ki so nad 10 cm debele v premeru, odžagamo najbolje nad kako stransko vejo in jo precepimo. Ta stranska veja pomaga, da se rana hitreje celi. Če pa moramo odžagati vejo drevesa, ki nima stabilnih vej, priporočamo, da vložimo nekatere cepiče, ki bodo s svojimi gradivnimi cevmi celili rano.

Cepljenje: Cepiče smo narezali že pozimi in jih hranimo v zmerno vlažnem pesku v hladnem prostoru. Glede raznih načinov cepljenja moramo omeniti, da bomo dobro uspeli, če bomo pravilno cepili. Cepimo čim bolj zgodaj, najpozneje do konca aprila! Pozneje dobimo slabe poganjke. Največ cepimo v žleb in za lub.

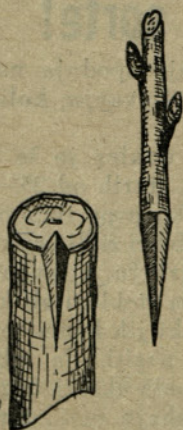
Pri tanjših poganjkih pride v poštev tudi kopulacija, to je enostavna združitev podloge s cepičem.

Število cepičev je odvisno od debelosti veje. Pri tanjših zadošča en cepič, ki ga vložimo na gornji strani. Pri uporabi dveh cepičev vlagamo na levo in desno stran veje, pri večjem številu pa razporejamo cepiče enakomerno v krogu. Cepiče prikrajšamo na 2–3

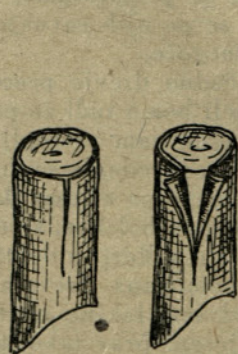
brste, pri šibkih, niže stoječih vejah pa lahko vložimo cepiče z več brsti.

Ko smo cepiče vložili, jih povežemo z rafijo ali volnenimi nitmi. Nato zavarujemo cepiče proti vetru in proti pticam, najbolje tako, da k vsaki precepljeni veji privežemo palico, ki sega pol metra čez njo in ki nanjo privežemo cepič, pozneje pa zlahkten poganjek. Rano premažemo s cepilno smolo. V letu precepljenja moramo paziti predvsem na rast poganjkov. Že po 6–8 tednih zrahljamo povezo z volnenimi nitmi, rafijo itd. Če v cepilni smoli nastanejo špranje, jih spet zamažemo, da se cepiči naknadno ne posušijo. Zlahčne poganjke večkrat privežemo k palici, vodene poganjke neposredno pod spojiščem odstranjujemo ali priščipamo, ker sicer ovirajo rast zlahčnih poganjkov, in končno zatiramo bolezni in škodljivce, če se le-ti pojavijo.

Od pravilnega precepljanja in nadaljnje nege precepljenih dreves bo odvisen uspeh našega dela, zavoljo tega vas opozarjamo na sestavek o vzgoji krošnje po precepljanju, ki ga bomo objavili v prihodnji številki »Hmeljarja«.

Cepljenje v žleb

Cepljenje za lub

Titlov način
cepljenja za lubKopulacija ali
združitev

Ing. Blažena Pugeljeva:

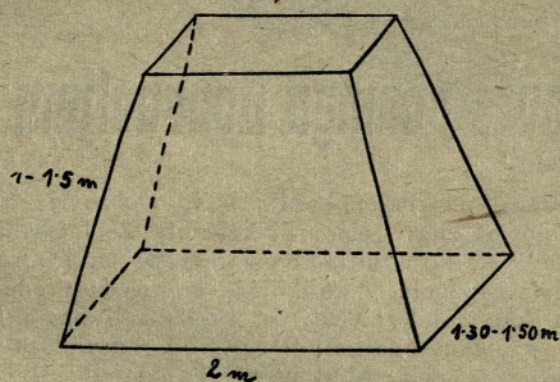
Kako si pripravimo kompost?

Humus je najvažnejši sestavni del tal. Ugodno vpliva v tleh na izboljšanje fizikalnih lastnosti, to je na pravilno razmerje zraka in vode v tleh, daje zemlji dobro obstojnost grudic. Dobra, s humusom bogato preskrbljena zemlja, je topla, pa tudi življenje drobnih organizmov je v njej številnejše. V obdelovalni zemlji, ki je bogata na humusu, je tudi reakcija tal več ali manj nevtralna. Zemlja, ki vsebuje zadostne količine organskih snovi, dalje enakomerne in velike pridelke.

Humus vnašamo v zemljo s hlevskim gnojem ali tudi s kompostom. Hlevskega gnoja nam navadno spomladi primanjkuje, pa bi ga lahko nadomestili s kompostom. Posebno v krajih, kjer nameravamo saditi sadno drevje, obnavljati vinograde, saditi hmelj, potrebujemo veliko komposta. Žal, da je pripravljanje kompostnih kupov pri nas dandanes malo udomačeno.

Namesto, da bi odpadke kompostirali in si zagotovili s tem dovolj dragocenih snovi za sadovnjake, vinograde, travnike, hmeljišča, jih sežigamo. Pri tem je lahko raztopljiva organska snov, ki je rastlinam pa tudi zemlji potrebna, izgubljena v zrak, rastlinam ostane le rudninska snov.

Kompost si lahko pripravi vsakdo, saj je način čisto preprost. Ves plevel, seveda nedozorel (kajti plevelno seme na kupu ne strohni), krompirjevko, fižolovko, hmeljevino, izruvano strnišče, pleve, ki ostanejo pri mlačvi, listje sadnega drevja, tropine, droži od žganjekuhe, smeti, pepel, gozdno listje, steljo itd.! Vse to je material, ki ne spada na gnojišče, ampak le na kompost. Vse te odpadke zložimo v senčen prostor na kup, širok 1,30—1,50 m, navadno 2 m dolg, lahko poljubno dolg kup, ki bi naj bil 1—1,5 m visok. Proti vrhu je tak kup vedno ožji. Zlagamo tak kompostni kup takole: na prostor, določen za kompostni kup,

zmečemo, odpadke, ga polijemo z gnojnico, da vnesemo v maso drobne organizme, ki pospešujejo razkrajanje kompostiranih snovi.

Sloj pokrijemo z zemljo, s cestnim blatom ali blatom, ki ga dobimo pri čiščenju jarkov. Z zemljo zaščitimo bakterije pred škodljivimi sončnimi žarki, s cestnim blatom pa vnašamo zemljo in apno v kompost. Tako nalagamo odpadke toliko časa, dokler ne dosežemo višine 1—1,5 m. Da nam bo masa, ki jo kompostiramo, hitreje razpadla, posipljemo vmes tudi živo apno ali tomaževo žlindro, ki vsebuje apno, vsakokrat pa pokrijemo površino z zemljo, da sonce ne ubija živih organizmov. Ko kup doseže svojo višino, ga pokrijemo z zemljo, nanjo pa posejemo lupino, graščico ali kakršno koli mešanico. Tak kup 2-krat do 3-krat v letu premečemo in ga tako prezračimo, da bakterije, ki potrebujejo za svoje razmnoževanje in razkrajanje te

snovi zrak, svoje delo nemoteno opravljajo. Kjer je zračenje zadostno, je razpadanje hitro in humus, ki nastaja v takem kupu, blagi humus. Tak humus ne vsebuje za rastline škodljivih kislin.

Če pa v kompostnem kupu ni dovolj zraka, se namesto koristnih razvijajo škodljive bakterije. Te povzročajo namesto preperenja trohnjenje in gnitje. V takih primerih organska masa ne preperi, ampak gnije, pri tem pa se tvori gnil masten humus, ki je tudi kisel. Zaradi tega moramo kompostne kupe zračiti. Zračimo jih tako, da jih premetavamo z mesta na drugo mesto. Pri takem premetavanju polivamo kompost z gnojnico, mešamo s tomaževo žlindro, nazadnje pa ga po površini pokrijemo z zemljo. Po 1—1½ leta bo kompost dozorel in ga bomo že lahko uporabili.

Gnilobe ne kompostiramo, ker s tem vnašamo razne bolezni nazaj na njive.

Kompostni kup lahko pripravimo ob gozdovih iz praproti, vresja in listja. Tak kompost nam bo dobrodošel posebno v vinogradniških krajih, kamor gnoj težko pripeljemo. Nagrabljeno in nakošeno steljo zmečemo na štirioglat kup. Med plasti, debele 20—30 cm posujemo sloj apna ali tomaževe žlindre (na 1 m³ 1 do 2 kg), ki pospeši razpadanje listja poleg tega pa nam uničuje razne kisline. Pustimo ga čez zimo, spomladi in čez poletje ga 2-krat do 3-krat premečemo, t. j. prezračimo. Do jeseni bo kup že precej strohnel, naslednjo pomlad pa bomo kompost že lahko uporabljali.

Kjer pa razpolagamo z odpadki v dovoljnih količinah, n. pr. s hmeljevino (kljub temu, da je napadena od peronospore ali rdečega pajka), z odpadki od korničenja in lupljenja hmeljev in z drogovi, plevelom, listjem, gozdno steljo itd. V takem primeru ga nalozimo v poljubno dolge in široke kupe, ki naj bodo visoki največ pol metra. Kup po površini posujemo z apnom, da pospešuje razkrajanje organske mase, namesto apna pa bo tu še učinkovitejše sredstvo apneni dušik, ker bo uničil tudi razne škodljivce. Nizki kupi so praktični zaradi tega, ker jih ni potrebno premetavati, pač pa jih lahko kar preorjemo in tako prezračimo.

Skrbimo, da bo v zemlji dovolj humusa! Le dobro humuzna zemlja nam bo dala zadovoljive pridelke!

TELEVIZIJA IN PIVO

Kljub naraščajoči konkurenci drugih pijač (Coca-Cola) se je povečala potrošnja piva. Pri tem ima svoj vpliv tudi televizija. Ljudje namreč rajši sede doma in gledajo televizijske predstave, kakor pa da čepe po gostilnah. Zato pa se je predvsem povečala potrošnja piva v steklenicah, kar je razumljivo.

»BRAUWELT« poroča

Kakor poroča »Brauwelt«, časopis za pivovarstvo, je bilo na tržišču s hmeljem od sredine februarja do sredine marca precej mirno, nato pa se je povpraševanje povečalo. Ponudbe pa so omejene, kar še posebej velja za hmelj iz Teitnanga in Spalta. Württenberški hmelj (RHW) in hmelj »Hersbrucker Gebirgshopfen« sta razprodana.

Jože Maček:

Hmeljevi bolhači

Od vseh škodljivcev hmelja se spomladi v hmeljiščih najprej pojavijo bolhači. To niso škodljivci, ki bi jih po nevarnosti lahko primerjali z rdečim pajkom ali s hmeljevo pršico, vendar utegnejo povzročiti občutno škodo na rastlinah, predvsem s tem, da napadene rastline zaostanejo v rasti in si pozneje težko opomorejo. Bolhači se pojavljajo precej redno — skoraj vsako leto — že konec marca ali v začetku aprila v skupinah in objedajo listje in mlade poganjke. Mladi in nežni hmeljevi listi jim prijajo, zato jih obgrizejo in neredko opazimo listje, ki je vse preluknjano; ob hudem napadu pa ostanejo od listja samo žile. Pomembno škodo pa lahko napravijo s tem, ker obgrizejo mlade poganjke.

Hmeljevi bolhači (*Psylliodes attenuata* in *Haltica*) so majhni hroščki kovinsko zelene ali črnkasto bronaste barve. Imajo kot vsi hroščki ustne dele za grizenje. Od treh parov nog so posebno stegna pri zadnjem paru močno razvita, kar omogoča hroščkom, da skačejo zelo daleč — po več decimetrov — kot bolhe, kar jim je dalo tudi ime.

Hroščki prezimijo v zemlji pod grudami, listjem ali med rastlinskimi ostanki in se pojavijo s prvimi poganjki hmelja. Tu napravijo opisano škodo, ki pa je v glavnem odvisna od vremenskih razmer. Ob hladnem vremenu spomladi ostanejo bolhači skriti v zemlji, če pa je toplo in sončno vreme, tedaj se pojavijo in škodujejo rastlinam. Kakšno škodo bodo napravili, je odvisno tudi od hitrosti rasti hmelja. Hmelj, ki poleg toplote razpolaga v zemlji tudi z dovolj vlage, se razvija in raste hitro ter mu tako bolhači ne morejo prizadejati občutnejše škode. Med hmeljsko rastlino in bolhači se razvije nekako tekmovanje. V večini primerov hmelj »uide« bolhačem: če pa traja sušno ali hladno vreme dalj časa, je škoda lahko občutna.

Maja znesejo oplojene samice jajčeca v posebne luknjice v zemlji blizu hmeljskih sadežev. Vsaka samica odloži okrog 200 jajčec, s čimer je njena naloga opravljena in pogine, kakor so že pred tem poginili

tudi samci. Po nekaj tednih se izvale ličinke, ki odidejo med koreninski sistem do najtanjših koreninic, se tam spravijo pod povrhnjico in po približno enem mesecu dorastejo. Odrasla ličinka je belkaste barve z rjavo glavo in dolga nekaj milimetrov.

Na korenincah ličinke bolhačev ne delajo zaznavne škode. Odrasla ličinka se zbudi v majhni jajčasti jamici v zemlji. Po dveh ali treh tednih se pojavi hrošč. Ta jesenska generacija napada listje hmelja in storžke od konca julija in v avgustu. Za listje hmelja ta jesenski rod hroščev ni nevaren, pač pa za storžke. Preluknjani lističi storžkov kvarijo videz, storžki ostanejo razprti in pozneje tudi porjave. Po končanem obiranju, ko ni več nežnih lističev in storžkov, se hroščki še nekaj časa potikajo po rastlini, končno pa gredo v zemljo, si tam najdejo skrivališče in počakajo pomladi.

Kako se tej nadlogi upiram?

Poleg skrbi za dobro uspevanje hmelja, ki je predvsem v tem, da ima hmelj spomladi dovolj vlage, moramo posebno na težkih zemljah, kjer se bolhač najraje pojavlja, kakor je bilo to leta 1955, skrbeti za varstvo s kemičnimi sredstvi.

Varstvo hmelja proti temu škodljivcu s kemičnimi sredstvi ni težavno, ker lahko spomladi uporabljamo prašiva, za jesenski pojav bolhačev pa lahko škropljenje proti bolhačem kombiniramo s škropljenjem proti peronospori, kar nam delo olajša.

Za zgodnji spomladanski pojav hroščev uspešno uporabljamo prašiva na bazi DDT, t. j. Pantakan in Pepein, HCH ali hekso pripravke in pa tudi kombinirana sredstva. Posebno dobro so se obnesla sredstva Gamadin, Bentox, Diliden ter Lindan prah. Zaprševanje opravimo lahko z ročnim razpršilnikom, še bolj enostavno pa kar s svilen o žensko nogavico, skozi katero presejavamo prašivo. Za jenesko škropljenje uporabljamo parationska in lindanska sredstva, ki jih tudi kombiniramo s fungicidi proti peronospori, kar nam borbo močno poeni.

Ing. S. Marovt:

Kmetijska zadruga Braslovče pomaga Dobrovljam

(Nadaljevanje)

V zadnji številki »Hmeljarja« smo le na splošno spoznali pogoje kmetovanja na Dobrovljah in na kratko nakazali, kako je moč izboljšati tamkajšnjo kmetijsko proizvodnjo. Povedali smo tudi, da je Kmetijska zadruga Braslovče, kjer so Dobrovlje vključene, prevzela dolžnost, da s sredstvi iz svojega pospeševalnega sklada organizira in krije stroške za vrsto poskusov z najvažnejšimi kulturami. V agrotehnične ukrepe so zajeti: obdelovanje, gnojenje, setev priznanih semen itd. Predvsem bodo prvič povsod na Dobrovljah začeli s popolnejšo zaščito rastlin, preizkusili nove sorte poljščin in nasadili 15.000 malinovitih sadik. Vsekakor široka zamisel! To zamisel namerava dobroveljska matična Kmetijska zadruga Braslovče večji del uresničiti že letos, vsekakor pa vsaj začeti z vsakim načrtanim poskusom. Vso to obsežno akcijo pa bodo podprli in pomagali izvajalcem z ogledi in nasveti na terenu ter strokovno nadzirali izvedenci Kmetijske proizvodjalne poslovne zveze in Inštituta za hmeljarstvo v Žalcu.

Način in obseg posameznih poskusov:

Poljedelstvo. Kljub sorazmerno visoki nadmorski višini in manj ugodnim klimatskim pogojem bodo poljske kulture na Dobrovljah tudi še v prihodnosti najvažnejša panoga v kmetijski proizvodnji. Kakor so

dosedanji poskusi pokazali, bodo Dobrovlje zmožne pridelovati zlasti semenski krompir. Že letos bi radi ugotovili, katera sorta krompirja bo na Dobrovljah najbolj uspevala, v kolikor je to seveda v enem samem letu sploh izvedljivo. Preizkusili bomo le tri sorte, ki nekako najbolj obetajo tudi v drugih predelih celjskega okraja: Merkur, 927/3 in srednji Böhmov. Poskusili bomo na petih kmetijah ter sproti primerjali ugotovitve z doslejšimi sortami. Poleg tega bomo skoraj na vsaki dobroveljski kmetiji poskusno gnojili vse domače sorte. S tem hočemo dobroveljskim kmetom dokazati koristnost uporabe umetnih gnojil. Ko bomo tako ugotovili, katera sorta krompirja bo najbolje ustrezala talnim in klimatskim pogojem, se bomo že lahko odločili za to ali ono sorto. Pripomniti pa moramo takoj, da je pravilna in uspešna organizacija za pridelovanje semenskega krompirja mogoča šele, če bo pravočasno in dokončno zgrajena nova cesta iz Braslovče na Dobrovlje.

Povedali smo tudi, da zahtevajo posebni talni in klimatski pogoji na Dobrovljah usmeritev pridelovanja žit na oves in ozimno pšenico. Da bi Dobroveljčani lahko lažje izbirali, bomo preizkusili dve novi sorti ovsa: Flemingstreue in smrekar. Zelo verjetno bodo

poskusi pokazali, da bo Flemingstreue najbolj hvaljezna sorta. Tudi ti poskusi bodo prav tako na petih raznih dobroveljskih kmetijah. V jeseni pa bomo nadaljevali s poskusi z rajoniziranimi sortami ozimne pšenice. Kljub ostrejšim zimam, ki redčijo ozimne posevke, moramo ostati pri ozimnah, ker bi jara pšenica prepozno dozorela. Poleg tega pa bomo na ozimni pšenici in ječmenu pokazali na obsežnih površinah poskusno gnojenje z umetnimi gnojili. Nadalje se bomo z novimi škropilnicami, ki jih je nabavila KZ Braslovče, spoprijeli z doslej nepremagljivim sovražnikom na naših njivah — s plevelom. Prav gotovo se bodo stroški, ki jih je za uničevanje plevela namenila Kmetijska zadruga Braslovče, že letos pokrili z večjimi dohodki. Najvažnejša pridobitev pri tem pa je, da bodo Dobroveljčani spoznali, da brez umetnih gnojil ni izboljšanja pridelka. Zopet pa moramo poudariti, da si brez začrtane ceste iz doline na Dobrovlje tamkajšnji kmetje ne bodo mogli pravočasno in v ustreznih količinah preskrbeti vsega potrebnega. Skratka, Dobrovlje se morajo takoj s cesto povezati z dolino, brez nje so domala vsi načrti v naprej obsojeni na neuspeh.

Tako se z razstreljevanjem skozi gozdove vzpenja »Partizanska cesta« na vrh Dobrovelj

Sadjarstvo. Poleg rednejšega in popolnejšega čiščenja in škropljenja na Dobrovljah prvič z novimi škropilnicami bodo že letos nasadili okoli 15.000 malin — v kolikor maline lahko uvrščamo v sadjarstvo. — V sadjarstvu je to glavna akcija. Talni in klimatski pogoji za dobro uspevanje te donosne kulture so zelo ugodni, zato smo prav zavoljo tega že v samem začetku »dobroveljske akcije« poudarili gojitev malin. Dobroveljčani so se radi odzvali in danes so s sadikami malin posajeni že približno 3 ha. Seveda bomo morali

zelo paziti, da bodo pravilno gojili to kulturo in sicer vse leto. Uspeh ali neuspeh nam bo omogočil oziroma svetoval razmah, omejitev ali morda celo opustitev malin v obsežnejših nasadih. Merilo pri tem pa bo kajpak ekonomski račun.

Hmeljarstvo. Na Dobrovljah bomo morali neogibno rajonizirati poljske površine, zlasti zaradi hmelja! Tako bomo ugotovili, kje bo hmelj najbolj uspeval. Na vsakem dobroveljskem hmeljišču smo začeli sproti prikazovati poskuse z umetnimi gnojili po zahtevah strokovnih navodil. Ne dvomimo, da bomo s tem postavili tudi hmeljarstvu trdnjšo podlago. Šele letos lahko Dobroveljčani prvič opravijo popolnejše škropljenje, saj jim je Kmetijska zadruga Braslovče že nabavila 2 novi 100 litrski škropilnici »Vermorell«.

Živinoreja. V živinoreji, kjer zavzema prvo mesto govedoreja, bomo uspeli izboljšati donosnost le z večjimi naporji in v nekaj letih. Podlaga za dvig živinoreje zahteva predvsem povečanje krmske baze, ureditev hlevov, krmljenje in nego živine. Šele nato bomo lahko polagoma nabavljali donosnejše živali. Prav gotovo pa so na Dobrovljah za živinorejo, najbolj za govedorejo, ugodni pogoji. Če smo rekli, da bomo začeli pri krmski bazi, pomeni to izboljšati travnike, povečati površine deteljin, ureditev pašnikov itd. Dobroveljski kmetje so že pokazali dobro voljo s tem, da so začeli po sodobnih zahtevah preurejati svoje hleve in staje. Kjer pa bo le mogoče, tam bodo pogumno zamenjali sedanje živali, ki so mešanica pomurske in marijadvorske pasme, z donosnejšimi živalmi sivorjave pasme.

Za osvežitev krvi v prašičereji bo Dobroveljčanom nabavila Kmetijska zadruga Braslovče že letos rodovniškega merjasca in dve rodovniški svinji. Podmladek letih pa bo prav gotovo hitro našel pot v hleve in staje po vseh Dobrovljah.

Kokošjereja na Dobrovljah nima dobrih pogojev, ostala bo kot doslej skrb na njih samih, morebitne želje za nabavo piščancev iz selekcijske postaje Loče pri Konjicah, pa jim bo izpolnila njihova matična kmetijska zadruga.

Tako smo v zgoščenih stavkih pokazali glavne smeri in način, kako bomo v prihodnosti načrtno, pod strokovnim vodstvom in z materialnimi sredstvi poskusili dvigniti doslej močno zaostalo kmetijstvo na Dobrovljah. »Dobroveljsko akcijo« naj ponazorimo s temile številkami:

Porabili bomo umetnih gnojil čez 15.000 kg, preizkusili 3 nove sorte krompirja (Merkur. 927/3 in srednji Böhmov), 2 vrsti ovsa 700 kg, nasadili 15.000 malinovitih sadik, nabavili 2 novi škropilnici, zaščitna sredstva (herbicide), poskusno škropili ozimno pšenico proti plevelu na 2 ha, krompirišča proti plesni pa prav tako na 2 ha. Skupni stroški za dvig kmetijske proizvodnje na Dobrovljah bodo znašali blizu 500.000 dinarjev.

Materialna podlaga je torej zagotovljena. Razveseljivo dejstvo pri tem pa je, da so že v samem začetku pokazali Dobroveljčani dobro voljo in resno pripravljenost za sodelovanje. saj čedalje česče prosijo za navete kmetijskih izvedencev in pomoč na samem terenu. Inženirji-agronomi, kmetijski strokovnjaki in organizatorji Kmetijske proizvodne poslovne zveze, Inštituta za hmeljarstvo in področne Kmetijske zadruge Braslovče bodo vsekakor izpolnili sleherni njihovo željo, kajti to jim narekuje že njihova vloga, ki jim jo je zaupala naša družba.

Če vse to povzamemo, je uspeh vsekakor zagotovljen. V kolikor bo zahtevala tu in tam potreba, vsekakor pa jeseni, ob zaključku akcije, pa bomo o vsem tem poročali v našem listu »Hmeljar«.

ŠPANCEM JE PIVO IZ LASTNEGA HMELJA NAJBOLJ VSEČ

Ta država vse bolj razvija hmeljarstvo in videti je, da bo končno lahko krila z lastnimi pridelki vse svoje potrebe. Položaj v letu 1956 pa je bil naslednji:

Pridelovalno področje	Obdelovalna površina v ha	Pridelek na ha	Celotni pridelek v stotih po 50 kg
Galicia	127	19,1	2420
Leon	168	17,6	2956
Asturias-Santander	32	12,8	409
Vasco-Navarra	11	10,5	116
	338	17,5	5901

Potemtakem je bil pridelek v letu 1956 za 75 stotov obilnejši kot leta 1955 (5826 stotov) in za 1319 stotov obilnejši kot leta 1954 (4582 stotov).

Urednik poroča in vprašuje

* Splošna je navada, da se urednik tu pa tam kaj pomeni z bralci lista, ki ga urejuje, na primer, da poroča o vzrokih vsakokratnih vsebinskih, oblikovnih ali siceršnjih sprememb, ali pa da jih povpraša za svet, še preden se odloči za to ali ono novost.

Ne dvomimo, da ste že v današnji številki »Hmeljarja« zapazili nekaj takega, še več pa boste v prihodnjih. Upravni odbor Kmetijske proizvodne poslovne zveze Žalec je kot izdajatelj lista povabil v uredniški odbor nekaj novih članov. Tako razširjen odbor pa je že na svoji prvi seji sklenil mnogokaj novega, česar pa nikakor ne nameravamo uresničiti brez vaše poprejšnje pritrditve, kajti le mnenje bralcev bo odločujoče merilo.

Dosedanji urednik tov. Boris Debič je zaprosil za razrešitev. Njegov poklic in funkcije v raznih organizacijah — ima jih kar na pretek — so vzrok, da mu je za zamudno organizacijo in urejevanje »Hmeljarja« kratkomalo zmanjkalo časa. Nov uredniški odbor je njegovi utemeljeni prošnji moral ugoditi.

Vemo, da se mnogi s tem ne boste strinjali. Dokaz za to je poleg drugega tale izleček iz pisma nekega bralca uredništvu: »...Tovariš Boris Debič je »Hmeljarja« odlično urejeval... Spomnimo se samo njegovih sicer nepodpisanih uvodnih člankov, ki so nam razločno kazali razvoj savinjskega hmeljarstva... Škoda, da bi izgubili takega urednika!...«

Drži, prav vsi, izdajatelj, uredniški odbor, sodelavci in bralci, zelo dobro vemo, da je tov. Boris Debič vzorno, vestno in požrtvovalno opravljal svojo dolžnost kot urednik. Pristojni činitelji so mu že izrazili visoko priznanje in se mu temu ustrezno zahvalili. Globoko sem prepričan, da se nam pridružujete tudi vi bralci.

Piscu prej omenjenih pomislekov in njemu enakim pa v tolažbo sporočamo, da tov. Borisa Debiča nikakor nismo »izgubili«, ne, ostal je član uredniškega odbora in bo kot doslej prispeval v »Hmeljarja«, kadarkoli bo utegnil. Da pa bo to česta, sta nam porok njegova splošno znana prizadevnost in neumornost, ki mu nikoli ne dovoljujeta, da bi odrekel, kadarkoli ga družba kliče.

Odslej bo »Hmeljar« izhajal redno vsakega prvega v mesecu. Izjema bo le višja sila. Zanimiva je, da je precej predlogov, naj »Hmeljar« izhaja v sezoni, to je od marca do septembra vsakih 14 dni, v drugih mesecih pa le enkrat mesečno.

Nek bralec nam na primer takole piše: »...Res je, da so razna predavanja o hmeljarstvu precej prispevala

Cene za 1 kg so se gibale med 50 in 75 pezetami, kar bi znašalo nekako od 310 do 450 dinarjev.

Španija porabi letno okoli 9000 stotov, kar pomeni, da ga morajo uvoziti še dobrih 3000 stotov. Hmelj uvažajo iz Zahodne Nemčije, s katero ima Španija trgovinske zveze.

O, TI AMERIKANCI!

Za naše pojme imajo Amerikanci marsikaj čudnega. Celo njihove šale se nam večkrat zde bolj žalostne kot smešne, potem se pa čudimo.

V mestecu Corsicana v Texasu n. pr. ponudi finančni urad vsakemu davkoplačevalcu kozarec piva. V navodilu, ki velja od 1. januarja 1957 se glasi: »V interesu države je, da se pomiri razbujanje davkoplačevalcev.«

Ni slaba ideja! Toda kaj bi rekli proračuni naših občin?

k napredku, nesreča je le, da prav tistih, ki so poučne besede najbolj potrebni, na ta predavanja sploh ni... »Hmeljar« tudi strokovnjakom Inštituta omogoča, da lahko pravočasno objavljajo svoja dognanja in jih takoj posredujejo kmetovalcem... Dandanes mora že povprečen kmet znati več kot njega dni učitelj na kmetijski šoli...« Gradiva za dvakratno mesečno izhajanje bi bilo torej dovolj.

Kaj pa pravite k temu vi, hmeljarji? »Odščipnite« si kake pol urice in napišite nam pismo! Z drugimi pa se bomo člani uredniškega odbora tako ali drugače pomenili, na primer na zborovanjih, inštitutovi strokovnjaki v hmeljiščih, združni funkcionarji pa na krajevnih in okrajnih sejah in sestankih itd. Odločili boste — bralci.

Za praznik dela, za 1. maj, vas nameravamo presenetiti s priložo v »Hmeljarju«, s prvo številko »BILTENA« Inštituta za hmeljarstvo.

Ne bi radi takoj vse o njem povedali, vendar le to-le: »BILTEN« bo obveščal kmetijske strokovnjake v celjskem okraju o izsledkih inštituta in drugih kmetijskih raziskovalnih ustanov, v njem bo objavljala poročila o delu Inštituta, razna navodila, načrte posameznih akcij, ki naj povečajo pridelke v kmetijstvu itd. »Bilten« bo nekaka zveza med Inštitutom in kmetijskimi strokovnjaki v zadrugah, poslovnih zvezah in na državnih posestvih. To pa ne pomeni, da ne bi tudi proizvajalci, zlasti hmeljarji, v njem našli kaj koristnega zase, saj je splošno znano, da je razgledanost prenekaterih savinjskih kmetovalcev enaka znanju kmetijskih tehnikov.

Uredniški odbor je nadalje sklepal o reportažah vzornih in kritičnih kmetijskih gospodarstev, kmetijskih zadrug, potem o nekakšni v odlomkih pisani zgodovini hmeljarstva, o pokojnih in še živečih zaslužnih savinjskih kmetovalcih, vse to kajpak v jeseni in pozimi; povedati bi vam morali še po številu udeležencev sicer o klavnem uspehu ankete v letošnji prvi številki »Hmeljarja«! »Povejte nam, kakšen naj bi bil naš list!« in obenem, da smo v teh odgovorih prebrali mnogo klenih misli, pa tudi zasoljenih pripomb, vendar za danes — zapik! Kaj več o tem že v prvomajski številki.

Le še nekaj! Več združnikov se je ustmeno pritožilo, češ da ne prejema »Hmeljarja« v redu, ali pa da ga celo že nekaj let sploh ne prejema. Sleherno pritožbo smo uredili. Ali ne bi bilo najceneje in najhitreje, če napišete take in enake pritožbe na dopisnico?

Urednik

Navodilo za poletno škropljenje pečkarjev!

S poletnim škropljenjem sadnega drevja zavarujemo sadje proti škrlupu — najnevarnejši jabolčni in hruševi boleznini ter proti zavijaču, najhujšemu poletnemu uničevalcu sadja in proti rdečemu pajku, ki vse bolj vztrajno prodira v naše zlasti dobro vzdrževane sadovnjake. Če hočemo pridelati kvalitetno sadje, se poletnemu škropljenju ne moremo izogniti.

Ker je škrlup bolezen, ki se v naših prilikah širi, vse od začetka aprila pa do avgusta, je potrebno proti njej več škropljenj. Program poletnih škropljenj jablan in hrušk naj bi bil približno tale:

Prvo škropljenje proti škrlupu je pravzaprav pozno izvedeno zimsko škropljenje, s katerim se obenem upiramo tudi napadu cvetožerja. To škropljenje izvedemo tedaj, ko cvetni brsti nabreknejo, navadno v drugi polovici marca. Za ta škropljenja uporabljamo 1—2% Rumesan ali Kreosan in 1—2% Rumesan olje. Včasih se nam zgodi, da katero od teh škropiv rahlo ožge cvetne brste, vendar nimamo zaradi tega nobene škode. Pozno škropljenje utegne nekoliko zadržati razvoj drevja, kar nam pa v nekaterih letih pride prav zaradi nevarnosti pozebe. Drugo škropljenje pred cvetjem izvedemo tedaj, ko so se brsti že toliko odprli, da so že vidni peclji cvetov, cveti pa so še zaprti. Za to škropljenje uporabimo lahko 2% žvepleno apneno brozgo, $\frac{3}{4}$ % bordoško brozgo ali pa 0,40% Dithan oziroma 0,75% Cosan.

Tretje škropljenje bomo izvedli bodisi v cvet ali po cvetenju. Če je vreme deževno in sadje dolgo cvete, je nujno potrebno, da škropimo proti škrlupu tudi v času cvetenja. Pri škropljenju v cvet pa moramo biti previdni zaradi čebel. Škropimo le z Dithanom 0,4% in s Cosanom 0,5% in to najbolje zvečer ali pa zgodaj zjutraj. Tem sredstvom ne primešamo nobenega insekticida, tudi če opazimo napad rdečega pajka.

Četrto škropljenje izvedemo 3 tedne po cvetju, ko so jabolka za lešnik velika. Za to škropljenje uporabimo Cosan v 0,4% koncentraciji ali pa Dithan v 0,3% koncentraciji. Temu škropljenju dodamo insekticid proti jabolčnemu zavijaču. Za ugonabljanje ja-

bolčnega zavijača uporabljamo 0,2% Lindan olje, 0,05% Paratino, 40 ali pa 0,30—0,35% svinčeni arzenat. Peto škropljenje opravimo 3—4 tedne po četrtem škropljenju, ko so jabolka že za oreh debela. Uporabljamo 0,3% Dithan ali 0,2% Cosan ali pa 0,25% Orthocide. Za zavijača dodamo Lindan olje.

Šesto škropljenje opravimo v avgustu, ko sadje že začenja zoreti, da nam škrlup pozneje v skladiščih ne napade sadja. Za to škropljenje vzamemo 0,30% Dithan ali 0,20% Orthocide. To naj bi bil razpored škropljenja proti škrlupu in jabolčnemu zavijaču. Ker pa je treba čedalje bolj upoštevati tudi rdečega pajka, vam dajemo nekaj nasvetov kako se na sadnem drevju obranite pajka. Po naših izkušnjah so proti rdečemu pajku na sadnem drevju najprimernejša škropiva: Metasystox, Tedion in Parathion. Z njimi škropimo takole: Za škropljenje pred cvetjem uporabljamo Metasystox v 0,1% koncentraciji, ker nam ta s svojim sistemskim delovanjem čuva drevje pred pajkom v času cvetenja. Čeprav je sistemski strup, ne škoduje čebelam, razen, če jih direktno ne zadenemo pri škropljenju. Zato pa moramo pri škropljenju biti previdni in paziti, da je trava pokošena, oziroma, da pod drevjem kaj ne cvete. Metasystox lahko uporabljamo še za škropljenje takoj po cvetenju, kasneje pa zaradi strupenosti njegove uporabe ne priporočamo. Za škropljenja proti rdečemu pajku, ki jih izvedemo pozneje, uporabljamo Tedion v 0,15% koncentraciji, ker je nestrupen in tudi čebelam nenevaren. Če imamo v nasadih rdečega pajka, potem bomo za varstvo pred zavijačem uporabljali Parathion, ki učinkuje tudi na pajka. Če je nevarnost rdečega pajka v našem sadovnjaku velika, potem uporabljamo kot fungicid Cosan, ki do neke mere deluje tudi škodljivo na rdečega pajka.

O Orthocidu — novem fungicidu — bomo spregovorili kdaj drugič v »Hmeljarju«. Za danes samo to obvestilo, da ga lahko nabavite pri »Agrotehnik« Ljubljana. Kogar fuzikladij ali škrlup bolj podrobno zanima, bo našel več o tem vprašanju v 1. številki »Biltena«, ki bo izšla kot priloga »Hmeljarja« v prvomajski številki.